

CA

NOSTRA

Setmanari d'Inca

ANY I

AB CENSURA ECLESIASTICA

Un bon periòdic es una missió perpètua a una Parroquia.—LLEÓ XIII

NÚM. 7

VENTATJES SOCIALS DELS CENTRES OBRERS.

(acabament)

Que es societat en general? Que es societat privada?

Societat en general es «la consociació de varis homes que reunexen voluntariament llurs forces pera assolir lo qu'han entés esser un be comú a tots ells» (1) Societat privada es «la que s'adresa ó dirigeix al profit ó utilitat privada dels quines per consentiment mutu s'ajuntan en ella» (2) ó be es: «la qu'es forma per portar á terme algún fi moral ó material com cuant un determinat nombre de subjectes s'acoblant sotmesos á un mateix reglament» (3) ¿Son els Centres Obrers aquesta societat privada? Sens dupte si son constituïts baix un reglament quins estatuts tinguin per bassa la mellora moral ó material dels individus á ell sotmesos, perque com diu Giume «sempre que s'acoblin unas mateixas ideyas y uns mateixos sentiments las voluntats s'agermanan y son bassa d'unió y força. (4) Mes perque'ls tals Centres fructifiquin y sigan ventatjosos á la societat anc que llur constitució tingui un fi material, es necesari qu'el tal fi no estigui renyit ab el fi moral del individu ni ab el general de la societat humana, de modo qu'els Centres Obrers tenint llur independència en sa casa no la dehuen tenir en el concert dels pobles ni en las relacions socials, ni poden autorisar ni seguir una doctrina que no tinga per guía á la justícia, ja siga legal, ja siga conmutativa. aixis com correlativament no pot l'autoritat lilegítima prescindir de la distributiva y vindicativa. La justícia com á terme general es «el be de qual-sevulga virtut referible al be comú» (5). L'home per la justícia legal «concorde els actes de totas las virtuts á la llev del que mana y tot axò ab miras al be comú» (6) del qual no li es licit prescindirne, perque axis com «el be del cos es el be dels membres» (7) practicant la justícia trevalla per sí mateix siguent, com es, membre del cos social.

Las ventatjas socials dels Centres Obrers, que suposem sotmesos á un reglament, encare que sigui ab un fi purament material no son pocas. Entre altres son: 1.ª Un centre sintetisa en els articles del reglament el pensament y voluntat de tots els que s'hi someten. 2.ª acobla forces y las uneix. 3.ª Si com el suposim es devot practic de la justícia en totas llurs manifestacions, pot esser y será en hora con-

venient un contrapés á certas tendencias de desordre que desequilibrarian y hasta podrian enderrocar la societat humana, en son aspecte civil, ó al meyns subjectarla á una violencia molt propera al despotisme ó á la llev del mes fort.

No parlarém aquí de las diferentas escolas socialistas, per no ser assumpte directe al tema de que ens ocupan, ampro si que mos sembla oportú insinuar las dos tendencias socialistas singularment en las nacions Italiana, Belga y Alemany, perque avuy per avuy son las nacions, quins Centres Obrers son els capdevaners de tots els altres. Als que sostenen que'ls Centres Obrers dehuen esser laics, ab un fi purament humá se defensen dihent que si obran axis es perque «volen pendre part en la vida civil y en la comú activitat social». (8) Als que sostenen que'ls Centres Obrers dehuen tenir per fonament á la religió, contestan, qu'«ells com tots els ciutadans lluytan per els economichs morals y polítichs sota l'inspiració dels principis relligiosos, de de las lleys morals del cristianisme y de l'Iglesia» y anyadeixen, «si uns tenen l'aspiració de fer laica á la civilisació valentse de las associacions obreras, nosaltres volem fer civilisació propagant la veritat esterna, exercint la caritat qu'ella'ms mana y axò nigú dirá que no sigui obra social y civil y tampoc negará que poden ferse associacions obreras de caracter econòmic, de defensa jurídica, d'electorat polítich, d'instrucció y cultura, d'educació popular, de reivindicació de classes de caritat y beneficencia... á dintre l'ideya relligiosa». (9)

G. Toniolo, el sabi catedràtic de Pavia, nombrat capdevanter per Pío X del actual moviment social Italiá es qui defensa aquesta tendencia y cita els practichs resultats del *Volkverein*, ó sigui de l'Associació popular d'Alemany, presentantlo com á motllo de los demés el mateix Papa Pío X.

Are be, ¿volem sapiguer quinas tendencias, si las laicas ó relligiosas en els Centres Obrers ofereixen mes ventatjes socials? Miremó per els resultats practichs dels Centres Alemanys y Bergas, qu'han conquerit en el camp de la propaganda tants fruits y llores com ho proba el cinquanta hu Congrés celebrat á la ciutat bárbara de Ratisbona, sobre el Danubi hont els mellors oradors del Reichstag alemany y'l Landtags de tots els paisos catòlichs hi concorregueren no avergaayintse de pendrerhi part el mateix Príncep de Loewentein, son fill Eloy Príncep hereter y cinc comptes

del sant Imperi Romá. Y si hi concorregueren el Nunci de Munich, Mons Capetto, l'Arquebisbe de Zara de Dalmacia, el Bisbe de Kalsburg, el d'Arethusa y altres, no's tingueren per meyns de concorrehí oradors tant notables com Mr Burguburu d'Strasburg, Mr Porsch advocat de Breslau, parlamentari del Landtag Prisiá, Rocren, advocat de Colonia, un altre advocat el Senyor Carles Bachem, Mr Goerber d'Heilbroun (Suaviá), el Célebre Sociòlech Mr Brandts ect ect y per fi el mateix Emperador Guillem enviá la seva gratitud imperial esperant en Deu que'ls treballs del Congrés serán sempre un be per la Patria.»

Y qu'efectivament els treballs del Congrés son un be per la Patria com á conseqüencia reflexa del be que reportan els Centres Obrers ab el caracter moral y catòlich lo demostren els fruits obtinguts dels d'Alemany. 1. Políticament els vots obrers elegeixen casi una 3.ª part dels Diputats qu'en la cambra pública defensen els interesos dels associats sense descuydar els de l'Iglesia y la Patria. 2. per l'educació popular han distribuït mes de sis milions nou cents mil llibres sensa las fullas de propaganda, innombrables, tractant las qüestions socials, defensant els interesos y'ls drets del obrer, els organismes d'instrucció y educació popular y de tot quant fo: en profit y ventatja moral y material del obrer y consoci.

Y tot aquest fruit dels Centres Obrers citats que tenen per norma la mellora del Obrer y son n'obstant relligiosos, es sens dupte perque com dihuen els llibres Sagrats «no sols de pa viu l'home», y perque si aquest no ha de tenir altre destí qu'el present lluytaria no mes per conquerir el major nombre de bens materials sense atendre ni respectar els morals y una volta atrapés un medi, licit ó no, per enriqueirse no tindria reparo en practicarlo. Y veus aquí com els individus d'uns Centres Obrers que prescindisin en absolut de l'ideya de Deu y dels debers relligiosos qu'impossa aquella, caurían sens tal volta adonarsen es el *materialisme* y positivisme y vindria á pronunciar una blasfemia tan horrenda com la de que «l'home es solsament un compost de molecules organicas ó un conjunt de forces físic-químicas qu'en las evolucions de la materia y despres de meyns ó mes temps d'existencia van á confondre's ab la materia d'hont han sortit» (10) sense considerar á l'home en llur esperit immortat. Doncs are be, tots aquells Centres en qu'a mes de l'aveuç material del soci té'l nort de sa mellora moral y

encara mellor religiosa, llurs ventatjes socials, poden esser de tal calibre ó grandaria, que sens dupte una federació d'associacions obreres fonamentades en els principis religiosos farian practicament mes ventatjas en el camp de las aspiracions materials perque equilibrarian la societat fent que'l poderós atengués al necessitat y aquell no hagués de temer el desordre que li podria sobrevenir faltant al obrer el fre que va inclòs ab l'ideya religiosa. Aquesta es la que encarrija els debers del individu. C. Perin (11) diu que «las pasions qu'avuy sublevan als proletaris contra'ls patrons son fruyt de las exageracions que tots han comés» aquestas exageracions las pot corretjir l'ideya cristiana. Per això diu el R. Maura (12) que «ahont no impera aquesta ideya ó no deixa sentir al meyns sa influencia benefactora, no troveu sino causa ocasionals d'aquesta lluyta fatal que tots lamentém y ningú encerta el remey».

Pera que doncs els Centres Obrers obligan ventatjas socials á mes del fi social que pretinguin assolir, aquellas serán majors, en tant el fi temporal tinga la bona companyia del fi moral y mellor se fonamenti en la religió. Lleo XIII (13) es qui diu «la concordia dels fins material y moral engendra boniquesa y ordre» y el qui estableix aquesta concordia es «l'Iglesia que penetra hasta el fons de l'ánima y doblega las voluntats ab que s'han de regir y governar conforme als preceptes divins».

Penetrem dintre un Centre Obrer que siga al ensemps Centre catòlic y veurem que sense perdre aquest caracter de catòlich despenya ab acert el fi social de llur reglament. ja siga un fi social-economich, ja literari, ja recreatiu ect. y per medi de caixas d'estalvis, de socors en cas de malaltia, instruint al soci ab conferencies morals ó literarias ó conreuant els esports ó l'art dramàtic ó ab biblioteças escullidas y curulla de fascicles Ariats entre tanta fruita dolenta, fomenta la cultura, instrueix deleytant y hasta te la previsio del estalvi y el socors en cas de enfermetat entre'ls consocis.

Finalment pera provar las ventatjas socials del Centres Obrers (catòlichs) transcrivim las paraulas d'una autoritat tant respectable y plena com son las del anomenat Pontífex dels Obrers que á aquets dirigi en la Pelegrinació nacional, d'aquestos darrers anys, á Roma. Digué Lleo XIII «jo voldria que no sols en cada ciutat y en cada poble, sino en tota parroquia hi hagués un Centre d'Obrers Catòlichs... allá aprenen á cumplir fidelment els debers cristians, els de la vida de familia, els del treball y de l'industria, y els de la vida social influint poderosament en la moralitat pública.

La casa social del Centre á mes del aoblament de forças y unió d'ideyas es germació de voluntats siguent simplement Centre Obrer. Tinguent el caracter de Catòlich creixen llurs ventatjas: llurs diversions no fomentan el vici: son expansivas y honestas; deslliura al jove del mal company, els estranya del club, la taberna, de la casa de perdició y també d'altres Centres quinas ideyas el contaminarian y son ben impropias d'un ciutadà honrat y d'ordre. Al individu'l salvan d'aquestos perills morals, li procuran els bens materials ab l'estalvis y l'estranyament dels llochs ahont els malgastaria, y com l'individu es membre de la societat, salvant á aquell, aquesta queda salvada de la corrupció y ruina. Veus aquí ben determinadas LAS VENTATJAS SOCIALS dels Centres Obrers.

He dit.

- (1) M. Arbe y Bandrés en su obra «Deberes del hombre en su vida social y política.»
 (2) Obra citada de M. Arbe y Bandrés.
 (3) Lleo XIII Rerum Novarum.

- (4) Obra citada «La sociedad y la familia»
 (5) St. Tomas q. 58 (6) ibidem. 1. c.
 (7) Lugo «De justitia núm. 68.
 (8) Severino Aznar. Estudi sobre «l'unio social popular dels Catòlichs Italians» (Nuestro tiempo)
 (9) Estudi citat.
 (10) «La cuestión social» Ilm. y Rm. Maura.
 (11) El Patron cap. VI.
 (12) La cuestión social pág. 170
 (13) De la enciclica opificum.

JOSEPH MATES, RECTOR DE LA MOTA.

A SANTA MARIA LA MAJOR

*Compatricis avuy es el dia
 De més festa per Inca y honor;
 Diguem tots, ab trasports d'alegria,
 Gloria á SANTA MARIA MAJOR.*

*Nom dulsissim de viva esperansa
 Que dels pares els fills hem aprés,
 Que l'invoca el més vell y no's cansa
 Que ja'l canta l'infant dins el brés.
 Nom que es premi de tanta grandesa
 Que sols Deu pot donar tal honor,
 Sols pot dir que es major en noblesa
 Qui l'ha criada en virtuts LA MAJOR.*

*Si en el Cel un chor d'àngels pregunta
 ¿Qui es aqueixa vestida de sol?
 ¿Qui es aqueixa entre estrelles Asumpta?
 Lluna y terra tenguent per trispol?
 Sentiran repetir l'escomesa
 Qu'ab l'Arcàngel vá enviar el Senyor;
 Es Maria de gracies tant plena
 Qu'ab justicia se nom LA MAJOR.*

*Com els Trónos l'admiren tan bella
 Ningú acerta quin nom podrá ser
 Y els més alts Potestats diven d' Ella
 ¿Será E essencia ó Llum ó Poder?
 Fins que surt desde el pit de Deu Pare,
 Veu del Verbo divi ab gran clamor,
 ¡Beneits, adoràula: es ma Mare!
 Mare vostra? Idó es LA MAJOR.*

*Éll qui sab d'els estels de l'esfera
 Nom y curs, mida y pès que's doná,
 Flors y fulles de la primavera,
 Grans d'arena y gotes del má.*

*Éll qui es de quant té cel y terra
 De visible é invisible el autor,
 Bé pot dí es veritat qui may s'erra:
 Poble d'Inca, aquí tens LA MAJOR.*

*Y heu digué pronunciant la sentència
 Ab gran veu que le fê vá senti,
 Ab prodigis d'amor y clemencia,
 Com si fos Inca un nou Sinai
 «Aquí téns titular y Patrona
 Que l'adoris te mana el Senyor,
 Que Ell qui pot á la pedra li dona
 Gracia y Nom de MARIA MAJOR».*

*Y aquell poble cristiá no s'arredra,
 Com l'incrédul antic Israel,
 Perque sab que l'imatge de pedra
 Es figura de l'altre del Cel.
 Com l'hebreu també reb la lley nova
 Entre esclats d'imponent resplendor,
 Però qu'era: d'un pou dins se cova
 Gran cort d'àngels guardant LA MAJOR.*

*Y sortien del pou flamarades,
 Que encenien per tot foguerons*

*Y de músics angèlics tonades,
 Y de gloria y de pau bendicions.
 Y la gent vá acudí á l'espectacle
 Sens l'eglay d'Israel ni temor;
 ¡St es Marla qui fá equetx miracle!
 Perque d'Inca vol esser LA MAJOR.*

*En memoria d'aquella diada
 D'aquell foc, celestial claretat,
 La costum tan hermosa es quedada
 D'adorná ab foguerons la ciutat.
 Ja pues qu' Inca ab el foc simbolisa
 La fê antiga y el sivic amor
 Una lley terminant y precisa
 Mani á tots honrá així LA MAJOR.*

*Per lo que, el primer foc que l'ensengui
 L'arxiprest ab la llum del altá,
 Perque es just que l'Iglesia part tengui
 En la festa qu'el poble li fá.*

*Y del foc beneit pronta vòla
 Pels atlots d'un á l'altre el furgor
 ¡Qu'is atlots, pasant llum, son l'Escola
 Y es l'Esglesia l'escola MAJOR.*

*Pues la llum que se pren del Sagrari
 Si ilumina ab l'estudi el talent
 D'una escola'n fá Cort literari
 D'un curt poble, ciutat eminent.*

*Ja tenim sobre aixó bon exemple:
 Veis com creix de la Patria l'honor;
 Digem pues dins y fora del temple
 ¡Gloria a Santa Maria Major.*

GABRIEL LLABRÉS.

A LA MUERTE DE UNA AMIGA

*No os contristéis como aquellos
 que no tienen esperanza.*

I. Israel IV. 12.

¡Pobre amiga! estás yerta, tu corazón ya no late, tus labios cárdenos y frios no volverán á pronunciar dulces frases de cariño; en vano busco tu mirada, los párpados cual pesada losa ocultan tus ojos rodeados por amorado circulo; deseo y temo estrechar tus manos, quisiera cubriéndolas de besos comunicarle calor, mas su frialdad me espanta, me hiela el alma: te llamo, y por primera vez estás sorda á mi voz: Lloro, el silencio gracioso que nos rodea queda interrumpido por mis amargos sollozos: Abondo de lágrimas surca mis mejillas y van á ocultarse entre los pliegues de tu hábito de Clarisa, y tu sigues impávida, rígida, insensible á mi dolor... tengo miedo, quiero huir de ti... mas, el aspecto de la habitación me detiene, todo lo que te rodea es de una hermosura risueña que contrasta con mi sentir: multitud de delicadas y fragantes flores lo adornan; unias recogidas en artísticos ramos engalanan un sencillo y poético altar, sobre el que se alza un venerando Cristo; otras, esparcidas adornan el féreto y tapizan tu rededor: juntas prestan su fragancia para involucerte en un ambiente suave y aromatizado que delata el corazón. Absorbida ante lo que me parece inverosímil, pregunto el porqué no veo en torno de ti, nada que acuse luto ni dolor y las flores combinando sus variados colores, escriben sobre el blanco paño que cubre tus andas «Póstrate y medita»... Obedezco... Un nuevo horizonte se abre ante mi; recuerdo tus virtudes y al hacerlo, voy

comprendiendo eres uno de estos seres privilegiados que no se deben llorar; cruzaste el destierro sin que tu planta se atollara en el fango de la vida: al dejar la tierra has estendido tus alas puras para volar á la verdadera patria del cielo... allá eres feliz... Cuando tu alma ha roto las cadenas que le ataban á este miserable cuerpo que pronto ha de ser pasto de inmundos gusanos, con impetu habra cruzado los espacios hasta quedar sumergida, en el Corazón de Jesús. ¡Que diálogo! Que divino abrazo, el de tu alma enamorada y tu Dilecto... Estos celestiales pensamientos me adormecen en un especie de letargo, y durante el sueño veo muchas cosas... veo á Dios, veo el cielo, te veo á tí mucho mas hermosa que antes, rodeada por una aureola de gloria vistiendo una túnica mas blanca que los copos de la nieve y la testa coronada. Las virgenes tus hermanas te proceden y juntas cantais el himno...

Me levanté tranquila resignada, me acerco más á tí, te miro con evidez, deseo de recojerte en mis miradas, y tus mejillas me parecen coloreadas y en tus labios creo sorprender una dulce sonrisa. Ya no tengo miedo, me inclino, te beso en la frente, y murmuro á tu oído, olvidando ya no son estos los que han de entender mi voz... *Ruega por mí...*

Dos lágrimas dulces asoman á mis párpados y con un ¡Adios... hasta la eternidad... me aparto de tus restos queridos, sonriendo ante alagueña esperanza... ¿Quien ha motivado tal metamorfosis?
La fé.
Palma 15 Octubre 1907.
C. PALLISER E.

Escapulons

Pareix qu'en Maura, President del Ministeri Espanyol, y en Cambó, representant de la personalitat de Catalunya, s'han arribat entendre y acostar més que no se pensava ab el projecte de Lley d'Administració local. Quant dues grans intel·ligencies s'escobletjen en serenitat y sens esxeltats apassionaments no pot esser de menos que no tenguen afinitats veritables. Ab aquest motiu s'ha dit bastant qu'en Cambó se passava a n-el camp conservador; però veim que les publicacions de Catalunya ho neguen radonament.

En el discurs pronunciat per D. Alfons XIII a n-el dinar que li ha donat el President de Fransa, En Falières, digué que *La Providencia havia fetes germanes a Fransa y Espanya...* Idó be; «El Diari oficial» Francés, quan transcriu el discurs de nostre Monarca, en lloc de posarhi la paraula Providencia, m'hi entima Naturalesa. Hi ha coses que si no fossen odioses, serien cómiques y extremadament ridicules.

DE MALLORCA.

El M. I. D. Antoni Maria Alcover de tornada d'Alemania passá per la Ciutat eterna per viatá el Pare Sant, quina audiència li fong concedida dia 17 del passat Octubre. Pius X.

va trobar molt bé qu'els eclesiásticos treballassin en el Diccionari de la Llengua Catalana y a tots els col·laboradors los doná la bendició apostòlica.

Nostro entusiasta Sr. Alcover, per despertar el bon gust y la cultura entre'ls mallorquins, té'l propòsit de donar algunes conferencies de les coses qu'ha vistes en les seves visites a escoles, biblioteques y museus.

Aqueix hò d'homo no es dona gens de repòs; diven si treballa setze hores cada dia, la mitat més que les que demanen els obrers, y això que es un Senyor ilustre.

La Patria y Deu le hi pagarán.

Diumenge passat se comensá a n-el Centre d'Obrers catòlics de Muro una tongada de conferencies dominicals. La primera, donada per D. Pau Bèrgamo, de Palma, versá sobre l'acció social catòlica; y demá vespre parlará d'astronomia, el conferenciant D. Joan Vidal mestre de Llubí.

Això nos agrada: vet-aquí un dels medis de passar bé les vetlades els qui estant embarasats del seu cos si fessen tancar les tavernes.

Noves d'Inca.

Solemne ha resultat l'Oració de coranta hores dedicades a Santa Maria la Major. La missa d'En Perosi, dirigida per Mossen Tomás Mora, fong feelment ecxecutada. Mossen Joan Quetgles dexá sentir dos sermons plens de sagrada filosofia sobre la grandesa de Maria y la protecció que dispensa a los homos. El Sr. Rector, parlá, el darrer vespre, del patrocini de Santa Maria la Major demunt el poble d'Inca, demostrantó per l'història d'aquella ciutat, y sobre tot, durant els vint anys que hi ha que se cuida d'aquesta feligresia. Digué que havia pensat prou vegades que, en tant de comers, tant de anats y venidors, tantes idees que treballen nostra població, com s'en temaria no tendria un cristiá; però el poble d'Inca se manten eminentament religiós, les congregacions catòliques están floxens: prova segura de la protecció de nostra titular y Patrona.

Diumenge després d'estorjar Nostro Amo, se fé l'adoració solemne de Santa Maria la Major, essent immenses las persones que pujaren aplegarli ses mans, mentres se cantaren els himnes que D. Gabriel Llabrés fill d'Inca, té compost a la seva gloria.

Durant aquests dies son ninxo ha aparegut illuminat ab llum eléctrica amagada dins les escultures y gornises y reflectint en tanta intensitat demunt els dorats que parexia una gloria de resplandor, ressaltant una cosa de no dir, la cara morena y gentil de la verge, qui en majestat assantada, presidia els actes.

No podem passar per alt sens fer mèrit de la pintura del taló que cubreix el ninxo, obra de nostre amic l'honor Payeras, per l'interpretació que n'ha feta de l'antiga imatge y per el primor y unció en que l'ha pintada.

Bé se mereixen cordials ahhoresbones lo R. Arxiprest, D. Bernadí Font, Mossen Mora y la familia Siquier per llurs desvelaments en honra de la Patrona.

La questió de fer tancar les tavernes a Inca ha tenguda poca importancia. Els primers diumenges tenguerem fires y ab aqueix motiu ne forem escapols; y are la Real orde de que les poblacions menors de 10.000 habitants no entren en la Lley, mos dexa a mercè de les borratxeres, encare qu'hem de confesar que d'alguns anys enrera se va disminuint el nombre d'homos que per un tasset d'alcohol vulguen perdre'l coneixament.

Are lo que convendria es, que les autoritats mirassen si'ls establiments se tanquen al vespre segons está manat, o si se juga tota la nit. Ja tornám esser a l'ivern, y una trista esperiència demostra qu'ab el fret se solen encalantir les sancs jugadores.

A l'Iglesia de Sant Domingo demá vespre se donará principi a n-els ecsercissis de les filles de Maria qu'anyalment practiquen, estantne encarregat enguany de donarloshó el Pare Salvá de la Congregació del Oratori.

Are resulta que, llegit «Lo Geronés», també foren distingits a n-els Jocs-Florals de Gerona; ab un premi y accésit nostra escelenta camparola, D.ª Maria Antonia Salvá; y ab un premi nostro particular amic D. Miquel Ferrá, notable poeta, y no únicament bon versificador, com ha dit equivocadament un cólega.

Dia 13 morí l'honor Joan Meliá, a la flor de sos dies, després de llarga y anguniosa malaltia. Deu lo tenga a n-el cel y consol la seva atribulada familia.

També ens ha dexat l'Amo'n Abdón Beltrán, de can Garreta, que Deu l'haja trobat en estament de gracia y don a lo seu fill misser D. Antoni y demés familia el dó de la resignació cristiana.

Essentnos impossible contestar a totes les personas, que ja de paraula, ja per escrit ens han felicitat aquets dies, a tots y a cada un en particular, les agraim coralment les mostres de simpatia y efecte qu'han tengut en vers de nosaltres.

Bolletí comercial

Nostro Dijous hò va esser una fira plena de tot. Les plasses estaven atapides de les parades dels revenadors qu'en multitut y varietat nombrosa havien presentades ses mercancies. Molts de milanars de persones degueren comparèixer de tots els endrets de Mallorca, puis, era horabaixa de tot y encare se feya impossible travessar la plassa Major y sos carrers veinats tanta era la gent que hi transitava. Preus que retgiren:

				pessetes.
Bessó.	el quintá	de 88 a		88'50.
Blat.	la cortera	de 16'00 a		16'75.
Xeixá.	id.	de 16'50 a		16'75.
Ordi mallorquí.	id.	de 10'00 a		10'50.
Ordi foraster.	id.		a	09'50.
Sivada.	id.	8'00 a		08,50.
Ídem forastera.	id.		a	7'00.
Faves cuïtores.	id.		a	19'00.
Ídem ordinaries.	id.		a	17,00.
Ídem pel bestia.	id.	de 16 a		16'50.
Blat de les Indies.	id.		a	12'00.
Ciurons.	id.		a	22'00.
Fesols.	id.		a	30'00.
Monjetes de confit.	id.		a	50'00.
Ídem blanques.	id.		a	30'00.
Porcs grassos.	l'arrova	de 11'25 a		12'00.
Patates.	id.		a	00'75.
Figues seques.	el quintá	de 8 a		18'00.
Sairá.	s'unsa	de 2 a		2'75.
Garroves	el quintá	de	a	6'00.

TEMPESTAT ESTANT EL CEL ESTIRAT.

Magdalena, Magdalena, Magdeena... crida imperiós a la seva costella, en Jaume ab aquella veu descomposta qu'era senyal segura de tempestat.

—Que vols?—contesta ella docement un si es no es reçelosa.

—¿Aont es la clau del d'abaix? Vaja digués: ¿ont es la clau del d'abaix? Un dia perdrás el cap, cercala y no fassis el desentés que sempre sou voltros que la tocau de son lloc. Fe via que fris!

La pobre Magdalena cerca la clau per un vent y, per l'altre, regoneix butxaques, gira calaxos y paupa pels armaris y no para...

—Marieta, *mosquita muerta*, vina aquí. ¿Tú l'has tocada?

—No, papay, jo no l'he tenguda.

—Ca...! si may toques res!

—Me pareix qu'avuy de matí l'he vista penjada y no sé....

—Es a dir que tú l'has vista penjada! y prou que la deus haver tenguda y no t'en recordes; culatjadora, que tot ho toques y tot ho pert; jas, porque te'n recordis.

Aquí se senten l'esclafit de dues galtades y ne Marieta s'en va a plorar a un recó.

—Avina aquí, Ximet, ¿aont ets?

El pobre Ximet s'havia amagat tot retgirat darrera la porta de la cuina.

—Digués aont ets... estafolari més qu'estafolari; ja deus haver estat tú que t'amagues. ¡Vina aquí grandíssim!!... Digués. ¿aont l'has posada a la clau?

—Jo...

—Si, tú, tú, ¿ont l'has posada?

—Jo no hu sé...

—Que no ho saps?... idò porque heu sápiques: jas, jas y... jas.

Y altre vegada se senten els esclafits de tres betcollades, y el pobre Ximet ab los brassets amparanse'l cap, s'en torna darrera la porta de la cuina, plorant sens consol.

—Que no passi més això, Magdalena. Cuidet que la petrúlea no toqui les coses ¿ho sents? Y tú ten més conta a la casa y apren de cercar les coses qu'es perden. ¡Quin fàstic de dones! Mal adressades y poc cuidadores! ¿Això t'ensenyaren a n-el col·legi?

Ne Magdalena tota compungida, mitx acotada y ulls baixos s'hi acosta, y li fica la mà a la butxaca en que dú dissimuladament la clau.

—Vet la t'aquí, homo, si tú la tens dins la butxaca.

En Jaume s'adona de que no ha fet un paper gaire polít, y prenguent un aire de perdona vides y ab cor de misericordia, esclama:

—Bé, es que jo no heu dic per avuy precisament; però anauli alerta, que sempre tocau les coses y may les tornaú a n-el seu lloc, y un se desespera.

Ne Magdalena, qu'es una dona fina y llarga de vista, giranse els nins les diu:

—Vaja, veniu, no ploreu; y un altre vegada no feseu enfadar ton pare, y no toqueu res may. ¡Gos messions que alguna criatura la t'ha posada dins la butxaca!

En Jaume agafa el capell y ja li ha estret, murmurant tot baxant l'escala:

—Vaja que he fet un bon paper; per paga aquesta Magdalena me dona volia y mitja y no puc ab ella.

Dietaris a pessete; y blocs ab el cromo y tot: un real.

Llibrería: Mallorca, 1, Inca.

EPÍGRAMA.

—Si'ls hómms fossen àngels
Aina María,
Deya una jove á l'altre,
¡Qué bé aniria!
Respón una *jamona*
Qu'els escoltava:
—¡Ja hi anau ben errades
Pepa y Colava!
¡Quants n'he tenguts, filletes,
Y heu han estat!
Y... un vuy, l'altre *mañana*
¡Tots han volat!

SEBASTIÀ BARCELÓ.

HUMORADES.

Un criat demana colocació a una casa, y li pregunten:

—Aont serviau abans?

—A casa d'un astrònom.

—Y perque vos ne sou anat d'allà?

—Perque es senyor en so mal gènit se passava tot lo dia fent observacions.

—Però, com romps sa jerra, tan cara com la pagarem?

—No he romput més que es bocí inútil, Senyor.

—S'ansa, es bocí inútil, tros de sabata?

—Donya Rosa m'ha dit mil y una vegades que no agafás sa jerra per l'ansa, prova de que no servia per rés.

En un exámen:

—¿Quin es el major aïslador qu'es coneix? pregunta es catedràtic de Física.

—La pobresa! exclama amargament l'estudiant.

LLIBRERIA LA BONA CAUSA

den Miquel Durán.

PROPAGANDA CATÓLICA.

CENTRE DE SUSCRIPCIONS.

Material de 1ª. ensenyansa.—Objectes d'escriptori.—Enquadernacions.—Impresos y encàrrecs per les principals llibrerías d'Espanya.—Carrer de Mallorca, 1,—INCA.

ALMACENES: SAN JOSÉ.

BRONDO—esquina—BORNE,
PALMA.

NOVEDADES PARA SRA. Y CABALLERO.

SASTRERÍA CAMISERÍA,

PAÑERÍA GÉNEROS DE PUNTO,

GÉNEROS BLANCOS Y PAÑOLERÍA.

LA CASA QUE VENDE MÁS BARATO.

PRECIO FIJO.

HERRERÍA, CERRAJERÍA.

CARRUAJES DE LUJO Y TRANSPORTE,

COCINAS ECONÓMICAS.

ANTONIO PUJADAS

Calle de Dureta, 25, INCA.

EN LA FUSTERIA D'EN

Miquel Ferragut

se fabrica tota classe de mobles desde els més econòmics fins a n-els de més valor però tots se fan en gust artístic.

CONSTRUCCIÓ EN OBRES Y EDIFICIS.

Carrer de Mallorca, 54. INCA.

EL ARTE

PINTURA Y FOTOGRAFÍA

D'EN

Bartomeu Payeras.

ESPECIALITAT EN AMPLIACIONS.

Carrer de San Bartomeu, 15, INCA.

REDUCCIÓ DEL 4 PER 100.
PER NICOLAU ROIG, FLAQUER.
Se ven: Mallorca, 1 INCA.

Ca-nostra

SETMANARI D'INCA EN MALLORQUÍ.

Son ideal es fer obra d'educació y cultura, mantenir les costums y tradicions mallorquines de bona rel, sens que li fassin agrura les idees y coses modernistes mentres vagin retgides pel sentit comú y la sana moral.

Publicará, en estil popular, articles sociòlecs, poesies, historietes y treballs humoristics: ab qui poren passar belles estones d'expansió casolana.

Preu de suscripció

Un trimestre una pesseta per tot Espanya y doble a l'extranger.

Els pobres y obrers que nos ho demanin tendrán la suscripció per 20 céntims mensuals, 2'40 l'any; però no tendrán dret a n-els regalets que farem a los damés suscriptors.

A les congregacions, societats catòliques y demés persones que, desitjoses de fer propaganda, volguessen una regular cantitat de exemplars, a preus convencionals.

Redacció, administració e imprenta: carrer de Mallorca, 1, Inca.